

06.01.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**6 Ocak 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

6 Ocak 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5066)
- Van İli, Erciş İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Çelebibağ Flamingo Alanı Potansiyel Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5067)
- Su Altında Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bulunduğu Bölgelerde Dalış Yasağı Uygulanmasına Dair 5/4/2016 Tarihli ve 2016/8743 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Ege Denizi’nde Yer Alan Dalışa Yasak Sahalara İlişkin Koordinat Listesinde Bulunan E17 Numaralı Sahaya Ait Koordinatların Değiştirilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5068)
- “Ardahan-Posof Yaban Hayatı Geliştirme Sahası”nın Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5069)
- Bitlis İli, Merkez İlçe, Cevizdalı Köyünün, Siirt İli, Şirvan İlçesine Bağlanmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 5070)
- Filyos Endüstri Bölgesinin Sınırlarının Değiştirilmesi ile Bazı Alanların Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına Münferit Yatırım Yeri Olarak Tahsis Edilmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5071)

YÖNETMELİKLER

- Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 5072)
- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Avrupa Araştırmalar Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 27/10/2021 Tarihli ve 2018/32475 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 27/10/2021 Tarihli ve 2018/36451 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 7/10/2021 Tarihli ve 2017/18087 Başvuru Numaralı Kararı

DANIŞTAY KARARI

- Danıştay Başkanlık Kurulunun 2022/1 Sayılı Kararı

Türkiye Ürün İhtisas Borsası, 33 milyar liralık hacme ulaştı

Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB), kurulduğu günden bu yana 111 binin üzerinde kayıtlı yatırımcı ile 351 binin üzerinde işlemde 16,3 milyon ton ve 33 milyar liralık hacme ulaştı.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nın (TÜRİB) 26 Temmuz 2019 tarihinde faaliyete geçirilen Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Piyasası'nda, 2021 yılında 152 binin üzerinde işlemde 6,7 milyon ton ve 18,5 milyar liralık hacim oluştu.

Böylece faaliyete geçmesinden bu yana TÜRİB'de 111 binin üzerinde kayıtlı yatırımcı ile 351 binin üzerinde işlemde 16,3 milyon ton ve 33 milyar liralık hacme ulaşıldı.

Piyasada ağırlıklı olarak hububat ürünleri işlem görüyor

TÜRİB'den yapılan açıklamaya göre, lisanslı depolarda bulunup uzun süreli saklanabilen tarım ürünlerini temsilen çıkarılan elektronik belge olan ELÜS'ler sadece TÜRİB'de işlem görebiliyor.

TÜRİB ELÜS Piyasası'nda ağırlıklı olarak arpa, buğday ve mısır gibi hububat ürünleri işlem görüyor. Bu ürünlerin yanı sıra Antep fıstığı, baklagiller, fındık, kuru kayısı, pamuk, zeytin ve yağlı tohum gibi 18 farklı ürün işlemi gerçekleştirilebiliyor.

Saklama kapasitesi 2 kat arttı

ELÜS'ün temsil ettiği ürünlerin saklandığı lisanslı depolar, ürün borsacılığının temel unsurlarından birisi olurken, 156 lisanslı depo işletmesi 41 il, 125 ilçe, 223 farklı lokasyonda 8,3 milyon ton saklama kapasitesiyle hizmet veriyor.

TÜRİB faaliyete geçtiğinde 4 milyon ton olan saklama kapasitesi 2,5 yılda 2 katını aşarken, TÜRİB Türkiye'nin hububat üretiminin yüzde 25'inin el değiştirmesine ev sahipliği yapabilecek potansiyele ulaştı.

Borsada 14 Temmuz 2021'de yayımına başlanan arpa, buğday, mısır ve hububat fiyat endeksleri ile Türkiye'de tarım ürünlerine yönelik piyasaların ana yönü izlenebiliyor.

Tarımsal faaliyetlerde bulunan paydaşlar için tarımsal ürünlerde ortaya çıkan fırsatları en geniş ve en doğru şekilde temsil eden endeksler, Matriks ve Foreks veri dağıtım terminalleri ile TÜRİB internet sitesinden takip edilebiliyor.

TÜRİB Tarımsal Ürün Endeksleri, 75 kurum 187 projenin katıldığı IDC DX 2021 Zirvesi'nde "Endüstriyel Ekosistemin Geleceği" dalında birincilik ödülü aldı.

Borsanın ELÜS Piyasası'nı devreye aldıktan sonra 23 Mart 2021'de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca TÜRİB Ar-Ge Merkezi olarak onaylandı.

Böylece tarım sektörünün etkinliğini ve verimini artırmak, tarım borsacılığı ekosisteminin sorunlarına yönelik kapsayıcı ve yenilikçi çözümler sunmak, bunların ticarileştirilmesi için çalışmak ve nitelikli insan kaynağının istihdamına imkan sağlamak hedefleniyor.

DTH'tan geçiş yüzde 1-2 bandında kaldı

Kur Korumalı TL mevduatı ürününde 91.5 milyar liraya ulaşıldı. Bankacılık kaynakları ürüne TL mevduattan geçişin daha yoğun olduğunu belirtirken dönüştürülebilir döviz mevduatından değişimin ise yüzde 1-2 bandında kaldığını kaydetti.

Şebnem TURHAN

Döviz kurlarındaki aşırı dalgalanmaya karşı vatandaşın yatırımlarını korumak için devreye alınan kur korumalı TL mevduatı Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin verdiği bilgiye göre 91.5 milyar liraya ulaştı. Bankacılık kaynaklarından alınan bilgiye göre kur korumalı TL mevduatına daha çok vatandaşlar TL mevduatlarını dönüştürmeyi tercih ediyor. Bankacılık kaynakları bireysel döviz tevdiat hesaplarında dönüştürülebilir miktarın ancak yüzde 1-2'sinin kur korumalı TL mevduatına çevrildiğine dikkat çekiyor.

Resmi ve ticari kurumların TL mevduatı arttı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) günlük verilerine göre de yeni ürünün devreye girdiğinin hemen ertesi günü 22 Aralık 2021 itibariyle bankacılık sektöründe gerçek kişilerin toplam TL mevduatı 1 trilyon 51 milyar 609 milyon lira seviyesindeydi. Yine BDDK'nın günlük verilerine göre de 30 Aralık 2021 itibariyle bu rakam 1 trilyon 63 milyar 164 milyon liraya çıktı. 11.5 milyar liralık bir artış yaşandığı görülüyor. Resmi ve ticari kurumların TL mevduatında ise 22 Aralık'ta 781 milyar 609 milyon lira, 30 Aralık itibariyle 806 milyar 925 milyon liraya yükseldi. BDDK verilerine

göre resmi ve ticari kurumların TL mevduatındaki artış 25 milyar 235 milyon lira seviyesinde.

Mevduatlar nasıl değişti

	22 Aralık 2021	30 Aralık 2021	Değişim
DTH'lar (milyon dolar)			
Gerçek kişiler	163.694	164.404	710
Resmi, ticari kuruluşlar	97.945	95.122	-2.823
TL mevduat (milyon TL)			
Gerçek kişiler	1.051.609	1.063.164	11.555
Resmi, ticari kuruluşlar	781.690	806.925	25.235
Toplam mevduat	5.073.602	5.206.409	132.807

Kaynak: BDDK

BDDK verileri gerçek kişilerin döviz tevdiat hesaplarında ise yükseliş olduğunu ortaya koyuyor. 22 Aralık 2021 itibariyle gerçek kişilerin 163 milyar 694 milyon dolar olan döviz mevduatları 30 Aralık itibariyle 164 milyar 404 milyon dolara yükseldi. 710 milyon dolarlık artış var. Resmi ve ticari kuruluşların da 22 Aralık'ta 97 milyar 945 milyon dolar olan döviz mevduatı 30 Aralık'ta 95 milyar 122 milyon dolara indi. Yani 2.8 milyar dolarlık düşüş var.

Dönüşüm yüzde 3 seviyesinde

Toplam mevduatta ise 131.8 milyar liralık bir artış var. 22 Aralık'ta 5 trilyon 73 milyar 602 milyon lira olan toplam mevduat 30 Aralık'ta 5 trilyon 206 milyar 409 milyon liraya çıktı. Gerçek kişilerin toplam mevduatı ise 3 trilyon 76 milyar 673 milyon liradan 3 trilyon 177 milyar 278 milyon liraya yükseldi. Bakan Nebati'nin verdiği bilgiye göre şu an 91.5 milyar liralık bir dönüşüm var. Bu yaklaşım gerçek kişilerin toplam mevduatının yüzde 3'ü kadar kur korumalı TL mevduata dönüşüm yaşandığını gösteriyor.

Öte yandan bankacılık kaynakları gerçek kişilerin döviz tevdiat hesaplarında dönüştürülebilir mevduatın yüzde 1-2 seviyesinde bir değişim yaşandığını belirtti. Kurun halen daha yüksek seviyelerde ve dalgalı seyrinde olması ile yüksek enflasyonun döviz mevduatından kur korumalı TL mevduata geçişi yavaşlattığını söyleyen bankacılık kaynakları önümüzdeki günlerde de döviz mevduatından dönüşün daha hızlı olabilmesi için yüzde 17 ile sınırlanan faiz oranında bir gevşeme olabileceğine dikkat çekti. Enflasyondaki yüksek seyir de vatandaşın çekincelerinden biri. Ancak hükümetin enflasyona endeksli yeni ürünler çıkarması da piyasada konuşuluyor.

Vadenin uzaması bankaların lehine

Bu arada bankacılık kaynakları henüz yavaş ilerlese de kur korumalı TL mevduatın bankacılık sektörü için avantajlı olduğuna dikkat çekti. Sektörde 32 günde yoğunlaşan mevduat vade süresini en az 3 aya taşıyan yeni ürün sayesinde bankalarda mevduat vadesinin uzadığını vurgulayan kaynaklar bunun da bilançolara olumlu yansıdığını kaydetti. Bankacılık kaynakları ayrıca faizin en fazla yüzde 17 ile sınırlanmasının da bankacılık sektörü için olumlu olduğunu dile getirdi.

Bankacılık sektörünün bilanço yapısını destekleyecek

Türk Ekonomi Bankası (TEB), Türk Lirası ile yapılan birikimleri kurdaki değişime karşı korumak amacıyla “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesap” ve “Döviz Tevdiat Hesabı Dönüşümlü TL Vadeli Mevduat Hesap”ı devreye aldı. TEB Bireysel ve Özel Bankacılık Kıdemli Genel Müdür Yardımcısı Gökhan Mendi, “Yeni uygulamaya aldığımız mevduat ürünlerimiz ile tasarrufu ön plana çıkarırken, birikimi olan müşterilerimizi de kur riskine karşı korumalı hale getiriyoruz” dedi. Yeni Mevduat ürünlerine stopaj oranı uygulanmadığını vurgulayan Mendi, “Yeni ürünlerimiz yabancı para mevduatı olan müşterilerimizi TL’ye geçişe teşvik edecek” diye konuştu. Mendi, TEB olarak sektörde TL tasarrufun önemini vurgulamaya devam edeceklerini ve yeni ürünlerin, bankacılık sektörünün bilanço yapısını destekleyeceğine inandığını kaydetti. “Döviz Tevdiat Hesabı Dönüşümlü TL Vadeli Mevduat Hesap”, bankada 20/12/2021 tarihinde mevcut olan ABD Doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden döviz tevdiat hesaplarını dönüşüm kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek, Döviz Tevdiat Hesabı Dönüşümlü TL Vadeli Mevduat Hesap’ı açtıran yurt içi yerleşik gerçek kişiler için geçerli olacak. Hesap TL bazlı ve 3 ay, 6 ay ve 1 yıl vadelerde açılacak. Vade sonunda hesap faiz oranı, hesaplanan kur değişim oranı ile kıyaslanacak, kur değişim oranı hesap üzerindeki faiz oranından daha yüksek ise Hesap’a yüksek olan oran üzerinden faiz tahakkuk edecek. Hesaplanan oran daha düşük ise faiz tahakkuku mevcut oran üzerinden gerçekleşecek. Bu ürün için stopaj da uygulanmayacak. Hesap vade sonunda kapatılarak bakiye Müşteri’nin TL Vadesiz Mevduat Hesabına aktarılacak. Müşteri bu hesabı bir kez açabilecek. “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesap” ise vadeli mevduat özelliklerine sahip bir mevduat hesabı. TL bazlı hesap, 3, 6, 9 ve 12 ay vadelerde açılabilir. Döviz Tevdiat Hesabı Dönüşümlü TL Vadeli Mevduat Hesap’taki diğer maddeler bu hesap için de geçerli olacak. Müşteri Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesap’ında devam etmek isterse, vade sonunda otomatik temdit edebilecek ya da yeni yeni bir sözleşme imzalayarak yeni bir hesap açılışı yapabilecek. “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” ve “Döviz Tevdiat Hesabı Dönüşümlü TL Vadeli Mevduat” ürünleri önümüzdeki hafta itibarıyla CEPTETEB İnternet Şubesi üzerinden de hizmete sunulacak.

Bakan Nebati: Artık heterodoks politikalar var

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, "Ortodoks politikaları bir tarafa koyduk. Artık heterodoks politikalar var. Bunu yaparken de eklektik olmayı sürdüreceğiz" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, üretim, ihracatı önceleyen, cari işlemler fazlası vermeye yönelik Türkiye Ekonomi Modelini uygulayacaklarını belirterek, ortodoks ekonomi politikasının temel araçlarını kullanmak zorunda olmadıklarını, farklı politikalarla ekonomiyi yöneteceklerini söyledi.

MÜSİAD'ın Genişletilmiş Başkanlar Kurulu toplantısına katılan Nebati, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 20 Aralık günü yaptığı ekonomiye yönelik değerlendirme ve önlemleri "önemli bir milat" olarak niteledi. Bu politikalarla kurdaki aşırı yükselişin önlendiğini, kurun tartışılır olmaktan çıktığını belirten Nebati, gelinen aşamada enflasyonla mücadeleye ağırlık vereceklerini söyledi.

Ortodoks politikaları terk ettik

Türkiye'nin 2021'i yüksek bir büyüme oranıyla kapatacağını söyleyen Nureddin Nebati, 2022'nin de 250 milyar dolar ihracat hedefine ulaşılan, turizm gelirlerinin yüksek olacağı bir yıl olacağını vurgulayarak, "2022 İnşallah tarihi rekorların kırıldığı, yeni ekonomik programın uygulanabilir olduğunun görüldüğü, daha öngörülebilir, istikrarlı Türkiye'nin kazanımlarının ortaya çıktığı bir yıl olacak. Biz, ortodoks politikaları bir tarafa koyduk. Artık heterodoks politikalar var. Bunu yaparken de

eklektik olmayı, ülkenin gerçeklerine, iç dinamiklerine uygun bir şekilde maliye ve para politikalarını da birlikte yürüterek, bütçe disiplininin taviz vermemek koşuluyla yolumuza devam edeceğiz. Özellikle reel sektörün bizi anladığı, MÜSİAD gibi kazancını bereketli ve helal yollardan, üretimden geçirenlerin bizim dilimizi çok iyi anlayabileceği bir dönemdeyiz. Bu dönem herkesin kazandığı, ülke paylaşımlarının en müreffeh toplum seviyesinde olacak şekilde gerçekleştirildiği ve önünü gören, hesabını kitabını yapabilen bir dönem olacak, rahat olun” dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, ortodoks politikaların terkedileceği ve uygulanacak ekonomi politikasının Yeni Türkiye Modeli ve Türkiye Ekonomi Modeli olarak adlandırdı. Konuşmasında, Türkiye Ekonomi Modelinin Ortodoks politikalar içermeyeceğini ve uygulanabilirliğinin görüleceğini birkaç kez tekrarlayan Bakan Nebati, hayata geçirilen önlemlerin kısa vadede başarılı olmasını, ortodoks politikalara alternatif olarak sundu. Nureddin Nebati, “Türkiye ekonomi modelini bu doğrultuda sizlerin desteğiyle hayata geçiriyoruz. 20 Aralık tarihi bir milattır. Ortodoks politika önerenler, bize bir tane kalem yeter diyenlere hayır.. Bireysel yatırımcının algı operasyonlarıyla zarar görmesini engelleyerek, TL’yi güçlendirecek, farklı operasyonların etkisi altında kalmayı engelleyecek enstrümanların tamamını sunduk. Tüm tedbirleri aldık. Bundan sonra yapılacak şey Hükümet politikalarını takip etmek, toplumsal ritüellere uygun biçimde çıkarılmış enstrümanları kendinize uygun şekilde kullanmak.. Kullanın.” diye konuştu.

Türkiye Ekonomi Modelinin, kalıcı olarak istikrarlı, yüksek katma değerli üretimi önceleyen, ihracatın artırılması ve cari açığın düşürülmesini öncelikli olarak ele aldığını belirten Nureddin Nebati, geline aşamada, istikrara yönelik adımların önde olduğunu vurguladı. Nebati, “İlk aşamada istikrara yönelik çalışmalarla adımları atıyoruz. Kur artık tartışılır olmaktan çıktı. TL Korumalı Mevduat, mevduatlar ikinci sıraya oturdu. Döviz kurları dengeye kavuştu. Artık bir gündem maddemizi gündemden çıkarıyoruz. Kur korumalı TL mevduat hesabı her gün güncelleniyor. Vatandaşımız çok iyi bir destek veriyor. Kendisini koruyor, kazancını artırıyor ve dün itibarıyla son rakamları söyleyeyim 91.5 milyar liraya ulaşan bir hacme geldi. Sadece bir enstrümandaki bir adımımız bile Türkiye'nin köpüklerle algı operasyonlarıyla nasıl karşı karşıya kaldığını göstermesi açısından önemli bir göstergedir. Bitti köpükler, algılar da bitti.” dedi.

Enflasyonla mücadele zamanı

Sadece Türkiye’de değil, taşımacılık, emtia ve enerji fiyatlarından kaynaklı olarak bütün dünyada enflasyonun yükseldiğini, uzun süredir enflasyon yaşamaması nedeniyle “enflasyonu unutmuş” bazı ülkelerin zorlandığını söyleyen Nureddin Nebati, Türkiye’nin kararlılıkla bu sorunla mücadele edeceğini söyledi. Nebati, “Artık önümüzde enflasyonla mücadele var. Enflasyonla mücadeleyi açık yüreklilikle yapmak lazım. Bir şeyleri de söylemek lazım. Dünyadaki enflasyon bir gerçek. Türkiye de enflasyon varmış gibi davranıp ona göre planlama yapmak mümkün değil.

..Açık şekilde enerji fiyatlarıyla, emtia, taşıma fiyatlarıyla mücadele edeceğiz. Kur baskısı ve ataklardan kaynaklı yüksek fiyatlarla mücadele edeceğiz. Hesap kitabımızı daha anlaşılır seviyeye getirip bunun üzerine yürüyeceğiz. Türkiye’de bütçe disiplininin asla taviz vermeden, enflasyonla mücadelemizi en sert ve kararlı şekilde devam ettireceğiz. Bunu yaparken firmaların desteklerle önünü açacağız, enflasyonla ilgili atılacak adımların en ayrıntılı şekilde uygulanmasını kararlılıkla yerine getireceğiz” diye konuştu.

Üretim yapanı sırtımızda taşırız

MÜSİAD üyelerine, “işinize devam eden, Türkiye’ye güvenin” diyen Nureddin Nebati, salgın sonrası ortamda Türkiye’nin üretim gücü ve sanayisiyle avantajlı durumda olduğunu kaydetti. “Yüksek katma değerli ürünlere geçişin zamanı geldi de geçiyor” diyen Nebati, “Türkiye yüksek katma değerli ürünler üretmek zorunda. Bu nedenle AR-GE ye destekler verildi. Yeni enstrümanlarla üretim, imalat ve ihracata yönelik firmaları destekleyecek önemli çalışmamız var. İhracatını geliştirmek isteyen, üretmek isteyen bize gelir. Biz de net olarak şunu söylüyoruz. Yeter ki üret, ihracat ve istihdam kapasiteni artır. Biz seni sırtımızda taşırız, taşımaya da devam edeceğiz” dedi.

MÜSİAD Başkanı Asmalı: Umutluyuz

MÜSİAD Başkanı Mahmut Asmalı da toplantıdaki konuşmasında, Türkiye’nin olumlu yönde ayrıştığını belirterek, TL’yi destekleyen önlemlerin ardından daha pozitif bir ortam oluştuğunu söyledi. Asmalı, “Sanayicimiz, tüccarımız 2022 den çok daha umutlu. Yatırım, üretim, ihracat önceleyen yeni ekonomik modelini MÜSİAD olarak destekliyoruz. MÜSİAD olarak üzerimize düşen her türlü sorumluluğu yapacağımızı ifade ediyorum” dedi.

MÜSİAD Başkanı, 2022’de güçlü büyümenin süreceği, net iç talep ve dış talebin büyümeye katkısının süreceğini belirterek, yüzde 5’in üzerinde bir büyüme tahmin ettiklerini kaydetti.”

MÜSİAD’ın her yıl yaptığı beklenti anketinde de 2022’ye yönelik görüşlerin pozitif olduğunu kaydeden Asmalı, anketi uygulama sırasında Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın 20 Aralık konuşması sonrası ankete hem ilginin hem de pozitif görüşlerin etkilendiğini gözlemlediklerini söyledi. Asmalı, “Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın 20 Aralık 2021’de açıkladığı 'Türk Lirasını Özendirme Paketi' sonrasında döviz karşısında hızlı bir değer kazanan Türk lirası, iç piyasada fiyatlar üzerindeki maliyet enflasyonu baskısını ciddi oranda azalttı. Bu sürecin Türkiye ekonomisi için bir milat olduğuna inanıyoruz.” Diye konuştu.

Ortodoks ve heterodoks politikalar neyi içeriyor?

Ortodoks ve heterodoks politika kavramları ekonomi politikalarına yönelik farklı yaklaşımları nitelemeye kullanılıyor. Ortodoks politikalar, bağımsız merkez bankası,

faizin temel araç olduğu para politikası, bütçenin disiplinli kullanılması, kamu harcamalarının kontrolü, gelir politikasının ekonomik aktiviteye göre ayarlandığı, açık ekonomi-serbest kambiyo gibi genel kabul görmüş ekonomi politikalarını içeriyor. Heterodoks politikalar ise tek tek sıralanabilecek, unsurlara bölünmüş bir politika setini ifade etmiyor. Ortodoks politikaların dışındaki uygulamaları nitilemekte kullanılıyor. Dolayısıyla heterodoks bir politika, tümüyle ortodoks politikaların terki anlamına gelmiyor.

JP Morgan, Türkiye'de yüzde 50 enflasyon bekliyor

JP Morgan, Türkiye'de enflasyonun Kasım'a kadar yüzde 50 civarında olmasını bekliyor.

Türkiye'nin ekonomik teorisinin geri teptiğini savunan JP Morgan, enflasyonun 2000 yılından bu yana görülen en yüksek seviyeye çıktığına işaret etti.

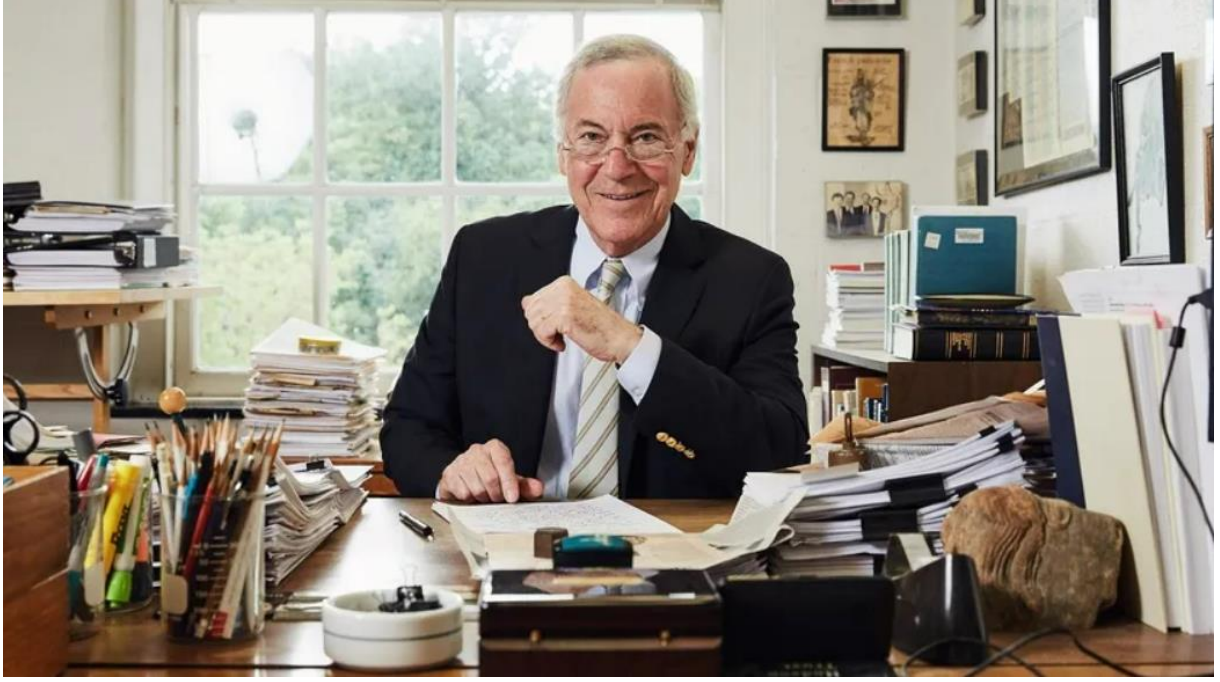
JP Morgan, önde gelen politika yapımcıların ortodoks olmayan ekonomik görüşleri, TCMB'nin erken ve önden yüklemeli parasal gevşemesinin enflasyon beklentilerinin kötüleşmesi sonucunu ortaya çıkarması ve daha önemlisi kurda keskin zayıflığın Türkiye'de Aralık ayında enflasyonun keskin şekilde artmasına yol açtığını belirtti.

JP Morgan Gelişmekte olan Piyasalar Ekonomi ve Politika Araştırmaları bölümünden Yarkın Cebeci dün yayınladığı raporda, Aralık ayı verilerinin ardından Türkiye için 2022 ve 2023 yılı enflasyon tahminlerini yukarı yönlü revize ettiklerini söyledi.

"Enflasyonun Mayıs ayında yüzde 55 seviyesinde tepe yapmasını, Kasım ayına kadar yüzde 50 civarında kalmasını ve 2022 yılı sonunda yüzde 35'e düşmesini bekliyoruz" ifadelerini kullanan Cebeci, 2023 yılı sonu için enflasyon tahminini de yüzde 15'e revize ettiklerini vurguladı. Cebeci, bu tahminler için risklerin hala yukarı yönlü olduğunu ve 2023 yılı enflasyon tahmininin gerçekleşmesinin Haziran 2023'te yapılacak seçimlerin sonuçlarına ve 2023 yılı başlarında para politikasında sıkılaştırma uygulanmasına bağlı olduğunu da belirtti.

DÜNYA'ya konuşan Steve Hanke 'Para Kurulu' önerdi

Johns Hopkins Üniversitesi uygulamalı ekonomi profesörü Steve Hanke, Türkiye'de hiperenflasyon ihtimalinin imkansız olduğunu söyleyemeyeceğini, ancak istatistiksel açıdan bu ihtimalin oldukça düşük olduğunu belirtiyor.

Elif KARACA

Hiperenflasyon konusundaki bilimsel çalışmalarıyla öne çıkan Johns Hopkins Üniversitesi uygulamalı ekonomi profesörü Steve Hanke, istatistiksel açıdan Türkiye'de hiperenflasyon ihtimalinin oldukça düşük olduğunu söyledi. DÜNYA'nın sorularını yanıtlayan Hanke, "Türkiye'de hiperenflasyon ihtimalinin imkansız olduğunu söyleyemem ama istatistiksel açıdan bu ihtimalin oldukça düşük olduğunu söyleyebilirim" dedi. Hiperenflasyonun çok nadir görülen durum olduğunu ve dünya tarihinde bugüne kadar sadece 62 hiperenflasyon vakasının yaşandığını belirten Hanke, "Türkiye, kurumları çok zayıf ve merkez bankası (TCMB) kötü sicile sahip bir ülke olması nedeniyle endemik bir "yüksek" enflasyon sorunu yaşıyor" şeklinde konuştu. Hiperenflasyonun tanımını, akademik literatürde 1956'da kabul edildiği gibi "aylık enflasyon oranı %50'yi aşarsa" şeklinde yapan Hanke, geçmişte bu durumun yaşandığı ülkelerden örnekler de verdi. Bulgaristan'da para kurulu uygulamasına geçilmesiyle birlikte hiperenflasyonun hemen son bulduğunu belirten Hanke, Türkiye için de aynı uygulamayı öneriyor.

Hiperenflasyon nedir, herkesin anlayabileceği şekilde kısa bir tanımını yapabilir misiniz?

Akademik literatürde benimsenen görüşe göre, aylık enflasyon oranının %50'yi aşması durumunda hiperenflasyon sınıflandırması yapılabilir. Bu tanım, 1956'da, Phillip Cagan'ın Milton Friedman editörlüğündeki *Studies in the Quantity Theory of Money* adlı kitapta yer alan hiperenflasyonla ilgili analizinin yayınlanmasından sonra kabul edildi. Önemli fiyat artışları olan ülkelerde hergün enflasyonu ölçmek için yüksek frekanslı verileri ve Satın alma Gücü Paritesi teorisini kullandığım için Cagan'ın aylık %50 hiperenflasyon eşiğini geliştirdim. Gelişmiş ölçüm teknikleri ile artık hiperenflasyonu, art arda en az 30 gün boyunca aylık %50'yi aşan bir enflasyon olarak tanımlıyorum.

Hiperenflasyon bugüne kadar hangi ülkelerde yaşandı, ne gibi sonuçları oldu?

Dünya tarihinde bugüne kadar 62 hiperenflasyon vakası yaşandı ve bunların tamamı Hanke-Krus Dünya Hiperenflasyon Tablosu'nda görülebilir. En yüksek ve dikkat çekici vakaların başında ise Ağustos 1945'ten Temmuz 1946'ya kadar Macaristan'da yaşanan hiperenflasyon örneği gelmektedir. Zirvenin yaşandığı Temmuz 1946'da fiyatlar her 15 saatte bir iki katına çıkıyordu. Dikkate değer bir başka hiperenflasyon vakası, Mart 2007'den Kasım 2008'e kadar hiperenflasyonun yaşandığı Zimbabwe'de görüldü. Dünya tarihindeki ikinci en yüksek seviyenin görüldüğü ülkede Kasım 2008'de yaşanan zirvede, fiyatlar her 24,7 saatte bir ikiye katlanırken, yıllık enflasyon en yüksek seviyeye ulaştı. En yüksek üçüncü hiperenflasyon dönemi Yugoslavya'ydı, burada 1994 yılının Ocak ayında enflasyonu ayda %313,000,000 olarak ölçtüm. Dünya tarihindeki en önemli örneklerden biri de Almanya'da yaşandı. Ekim 1923'teki zirvesinde, enflasyon aylık %29.500'dü, ancak bu seviye Macaristan, Zimbabwe veya Yugoslavya'dakinden çok daha düşüktü.

Yaşanan bütün vakalar ekonomik kaosa ve hiperenflasyonun yaşandığı ekonomilerin tamamen çökmesine neden oldu. Hepsinde değilse de genel olarak hükümetler, hiperenflasyonun bir sonucu olarak düştü. Zimbabwe'de Mugabe ve Venezuela'da Maduro ise hiperenflasyona rağmen uzun süre ayakta kalan liderler olarak karşımıza çıkıyor.

Geçmişte hiperenflasyon yaşayan ülkeler bu sorunu nasıl çözdü?

Çözümler her zaman kapsamlı para birimi reformlarını içerdi. Örneğin, Zimbabwe'de, Zimbabwe dolarının kullanımı bırakıldı ve Kasım 2008'de dolarizasyon başladı. Ocak 2009'da Zimbabwe dolarının kullanımı resmi olarak terk edildi. Dolarizasyonun ardından ve 2009'da ulusal birlik hükümetinin kurulmasının bir sonucu olarak, ekonomi toparlandı.

Bulgaristan ise para birimi reformuyla hiperenflasyonu yenmenin bir başka örneğini temsil ediyor. Şubat 1997'de enflasyon oranı aylık %242 ile zirve yaptı. O dönemde Başkan Petar Stoyanov'un Başdanışmanı olarak çağırıldım. Bulgaristan'da uygulanmaya başlanan para kurulunu tasarladım. Para kurulu, talep üzerine sabit bir

döviz kuru üzerinden yabancı bir çıpa para birimine dönüştürülebilen banknotlar ve madeni paralar çıkarır. Parasal yükümlülüklerinin %100'üne eşit çıpa döviz rezervi bulundurmak zorundadır. Parasal yetkileri yoktur ve kredi sağlayamaz. Döviz kuru politikası olsa da para politikası söz konusu değildir. Tek işlevi, ihraç ettiği yerel para birimini sabit bir oranda bir çıpa para birimiyle değiştirmektir. Bir para kurulu ön koşul gerektirmez ve hızlıca uygulamaya konulabilir. Bir para kurulunun para basabilmesi için devlet maliyesinin, devlete ait işletmelerin ve ticaretin reforme edilmesi gerekmez. 70'e yakın ülkede para birimi kurulları oluşturuldu. Hiçbiri başarısız olmadı. Temmuz 1997'de kurulan Bulgar para kurulu ile hiperenflasyon kısa sürede son buldu. 1998 yılına gelindiğinde, bankacılık sistemi güç kazanmıştı, para piyasası faiz oranları üç haneli rakamlardan ortalama %2,4'e geriledi. Devasa mali açık fazlaya dönüşürken, ekonomide yaşanan derin bunalımı büyüme izledi. Bulgaristan'ın döviz rezervleri üç katından fazla arttı. Bulgaristan sadece Türkiye'nin komşusu olduğu için değil, aynı zamanda burada uygulanan para kurulunun yapısı açısından da önemli. Benim Türkiye için önerdiğim sistem tam olarak bu şekilde. Bütün bunlar Dr. Kurt Schuler ile birlikte kaleme aldığım ve Türkiye'de de yayınlanmış olan Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Para Kurulları adlı kitapta da bulunabilir.

Bildiğimiz kadarıyla Türkiye'yi yakından izliyorsunuz. Türkiye'de hiperenflasyon tehlikesi görüyor musunuz?

Hiperenflasyon nadir görülen bir durum. Yukarıda belirttiğim gibi, dünya tarihinde sadece 62 hiperenflasyon vakası yaşandı. Türkiye'de hiperenflasyon yaşanmasının imkansız olduğunu söyleyemem ama istatistiksel açıdan ihtimalin oldukça düşük olduğunu söyleyebilirim. Bununla birlikte Türkiye'nin, kurumları çok zayıf ve merkez bankası (TCMB) kötü sicile sahip bir ülke olması nedeniyle endemik bir "yüksek" enflasyon sorunu var.

Türkiye 2000'li yıllarda enflasyonu tek haneye düşürmeyi başarmıştı, sizce yine yapabilir mi? Türkiye'nin enflasyonla mücadelede başarılı olması için ne yapması lazım?

TCMB'nin sicili kötü. Türkiye'nin nispeten düşük enflasyona ve düşük faiz oranlarına sahip olmasını sağlamanın tek yolu, Bulgaristan'da yapılanı tam olarak yapmaktır. Bulgaristan Merkez Bankası'na ilişkin yasa, para kurulu yasasıyla değiştirildi ve bu ülkeye son 25 yıldır önemli katkılar sağladı. Bu arada, şimdiye kadar var olan 70'in üzerinde para kurulunda da durum böyle oldu. Hatırlatmak gerekirse, en ünlü para kurulu Hong Kong'da. 1997-98 Asya Mali Krizi ve Hong Kong'da yaşanan daha yakın tarihli siyasi sıkıntılar da dahil olmak üzere her türlü koşulda mükemmel bir şekilde uygulandı.

Para Kurulu nedir?

Ekonomist ve ekonomi gazetecisi Faruk Türkoğlu'nun DÜNYA için hazırladığı Ansiklopedik Ekonomi ve İş Hayatı Sözlüğü'ne göre PARA KURULU (currency board) döviz kuru rejimlerinden biridir.

Bu tür bir uygulamada, ulusal paranın değeri yabancı bir para birimine veya yabancı para birimlerinden oluşan bir sepete karşı sabitlenir. Para politikası uygulaması açısından bakıldığında kurul sistemi, parasal tabanın sadece yabancı para karşılığında yapılan işlemlerle değişmesine izin verir. Diğer bir deyişle, merkez bankasına önceden belirlenmiş sabit bir kurdan döviz satıldığı zaman para miktarı artar, merkez bankasından döviz alındığı zaman azalır.

Antalya Limanı 2047 yılına kadar Katar'a verildi. TBMM'de kabul edildi

Muhalefetin 'kamunun zararına yol açacağı' gerekçesiyle tepki gösterdiği, bazı limanların işletme hakkı verilmesi/devri yöntemiyle özelleştirilmesi neticesinde imzalanan 49 yıldan az süreyle sözleşme süreleri, hakkın başlamasından itibaren 49 yıla kadar uzatacak teklif, Meclis Genel Kurulu'ndan geçti.

TBMM Genel Kurulu'nda stokçuluğa karşı caydırıcılığın artırılması yanı sıra limanları özelleştirilmesini de içeren "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" kabul edildi.

Torba yasanın ilgili maddesi, şirketlere devredilen limanların ihalesiz şekilde sözleşmelerinin 49 yıla çıkarılmasını sağlıyor. Madde ile, limanlar 49 yıllığına şirketlere devrediliyor.

Maddeye göre, Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait bazı limanların işletme hakkı verilmesi/devri yöntemiyle özelleştirilmeleri neticesinde imzalanan 49 yıldan az süreli sözleşme süreleri; başvuru gerçekleştirilmesi ve sözleşmeden kaynaklanan tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesi ile davalardan vazgeçilmesi halinde 49 yıla kadar uzatılacak.

Görüşmeler sırasında muhalefet partileri limanların 49 yıllığına işletmelere devrini eleştirdi.

"ANAYASA'YA AYKIRI"

Düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğunu söyleyen CHP Milletvekili Ahmet Akın da limanların bir kısmının özelleştirilmesini Danıştay'ın iptal ettiğini hatırlattı.

"MİLLETİMİZ ALDATILIYOR"

İYİ Parti Milletvekili Muhammet Naci Cinisli de **"Milletimiz aldatılıyor. 'Stokçularla Mücadele' başlığıyla kamuoyuna sunuldu. Oysa kanun teklifinin 1'inci maddesiyle kendi varlıklarımız olan limanlarımızın bazı imtiyazlı gruplar ve yabancılar tarafından çok uzun süre daha kullanılması sağlanıyor. Muhtemel bir konvansiyonel veya ticaret savaşında hayati önem taşıyacak bu stratejik limanların rekabet şartları dışında yabancılar ve kökü nereye dayandığı bilinmeyen yandaş şirketlere peşkeş çekilmesi bir güvenlik sorunudur"** diye konuştu.

Cinisli, **"Seçimlere bir buçuk yıl kalmışken milletimizin güvenini büyük ölçüde kaybetmiş bir iktidarın böylesine bir adım atabilecek olması şüphe edilmeyecek bir durum değildir. Limanlarla ilgili bu maddeye ülke menfaati açısından karşıyız, kabul etmiyoruz."** dedi.

"ANAYASA'NIN EN AZ 5 MADDESİNE AYKIRI"

CHP Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, **"Anayasa'nın en az 5 maddesine aykırı bir maddeyi getiriyorsunuz. Anayasa 2'nci madde; hukuk devleti. Anayasa 138/4'te 'Yasama, yürütme ve idare, mahkeme kararlarının aleyhine karşı bir işlem yapamaz' deniyor. E bu özelleştirme kararlarıyla ilgili idare mahkemesinin birçok kararı var. Nasıl getirebiliyorsunuz? Anayasa 10; eşitlik ilkesi. Ya burada istediğinize veriyorsunuz ve süreyi uzatıyorsunuz, fırsat eşitliği yok. Anayasa 43; sahil şeritlerinde yararlanmada öncelik kamunun olması. Hayır, 5 şirkete ve Katar'a veriyorsunuz. Olabilir mi? Gerçekten defalarca buradan sordum: Sizin sorumluluğunuz bu 5 şirkete, Katar'a mı, 84 milyona mı? 2005 yılında Mersin Limanı özelleştirildi. Şimdi, Lima, Kolin, Cengiz İnşaat, Katar, Albayrak, bunları düşünüyorsunuz, bunlara bedelinin çok altında veriyorsunuz ve uzatıyorsunuz. Bunun hesabının gerçekten sorulmayacağını mı düşünüyorsunuz? O şirketleri korumayın"** dedi.

"BUNUN ADI ÇİFTE PEŞKEŞTİR, KATMERLİ PEŞKEŞTİR"

İYİ Parti Milletvekili Yasin Öztürk ise **"Dünya ticareti yön değiştirirken limanlarımız para basmaya başladı, dolayısıyla da değerleri de artmaya başladı. Ancak kasa boş, iktidarın en erkeni 2028'de bitecek sözleşmeyi bekleyecek zamanı da yok. İşte, bu yüzden, amacı günü kurtarmak olan sermaye bağımlısı iktidarın tek çıkış yolu kasaya gelecek kaynakları önceden nakde çevirmek, seçimlerde finansmanına ihtiyaç duyacağı yandaşlarına diyetini peşinen ödemektir. Açıkça söylüyorum: Bunun adı çifte peşkeştir, katmerli peşkeştir"** ifadelerini kullandı.

Masada 4 kritik başlık vardı

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, yeni yılın ilk görüşmesini Devlet Bey Konağı'nda yaptı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, dün AK Parti Genel Merkezi'nde milletvekilleriyle buluşmasının ardından sürpriz bir şekilde [Cumhur İttifakı](#) ortağı MHP'nin Lideri Bahçeli'yi Beytepe'deki evinde ziyaret etti. Bahçeli, Erdoğan gelmeden önce evinin bahçesine çıkarak bir süre gezinti yaptı. Erdoğan'ı evinin kapısında karşılayan Bahçeli, misafirini yine makam aracına kadar uğurladı. Görüşmenin hemen öncesi duyurulan kritik buluşma yaklaşık bir saat sürdü.

Basına kapalı ziyarette ağırlıklı olarak ekonomi, enflasyonun düşürülmesine dönük adımlar, dövizdeki dalgalanmaya karşı önlemler ve önümüzdeki dönemde atılacak muhtemel adımlarla ilgili iki liderin görüş alışverişinde bulunduğu kaydedildi. İki parti arasında istişareleri devam eden Siyasi Partiler Kanunu ve Seçim Kanunu da görüşmenin bir diğer önemli başlığı oldu. Seçim barajının yüzde 7'ye düşürülmesini öngören çalışmalarla ilgili iki lider son değerlendirmeleri yaptı. AK Parti ve MHP'nin üzerinde çalıştığı yeni Anayasa taslağının da görüşmede ana hatlarıyla gündeme geldiği öğrenildi. Erdoğan, taslağı olgunlaşınca Bahçeli ile paylaşacağını açıklamıştı.

TIME dergisinden olay yaratacak yazı

ABD'nin köklü yayınlarından TIME dergisi, Türkiye'yi 2022'nin en büyük 10 küresel riskinden biri olarak seçti. TIME "Erdoğan'ın ekonomik krizden seçmenin dikkatini uzaklaştırmak için daha kavgacı bir dış politika izleyeceği" değerlendirmesinde bulundu.

TIME'ın dış politika yazarı ve genel editörü Ian Bremmer, Türkiye'yi '2022'nin En Büyük 10 Küresel Riski' listesinde 10. sıraya koydu.

Bremmer, "Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2023'teki seçimlerden önce eriyen anketleri tersine çevirmek için Türkiye'nin ekonomisi ve uluslararası saygınlığını yeni diplere indirecek" yazdı.

T24'te yer alan habere göre; Listenin Türkiye ile ilgili bölümünde, "İşsizlik ve enflasyon yüksek, Lira daha zayıf ve istikrarsız; ancak Erdoğan geleneksel ekonomi yönetimini reddetti" denildi.

TIME, "Erdoğan'ın ekonomik krizden seçmenin dikkatini uzaklaştırmak için daha kavgacı bir dış politika izleyeceği" değerlendirmesinde bulundu.

Bremmer, "Olası gözükmese de 2022'de erken seçim yapılırsa, tüm riskler daha da büyüyecek" yazdı.

TIME'a göre 2022'nin en büyük 10 küresel riski şöyle:

- 1- 0 Covid yok
- 2- Teknolojik olarak kutuplaşmış dünya
- 3- ABD ara seçimleri
- 4- Çin'in iç politikası
- 5- Rusya
- 6- İran
- 7- Yeşil için iki adım ileri, bir adım geri atılması
- 8- İktidar boşluğu yaşayan ülkeler
- 9- Kültür savaşını kaybeden şirketler
- 10- Türkiye**

TÜSİAD: Atılan adımlar doğruysa enflasyon neden şiddetli yükseliyor?

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski, hafta başında TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarını değerlendirdi. Kaslowski, "Enflasyon ile mücadelede gerçekten doğru adımları mı atıyoruz? Bunlar doğru adımlar ise neden enflasyon bu denli şiddetli yükseliyor" dedi.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD), **TÜİK**'in açıkladığı enflasyon rakamlarıyla ilgili bir açıklama yaptı. TÜİK'in yıllık %36,08 olarak verdiği rakamları değerlendiren TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski, "Bu hafta başında ülkemizde açıklanan yüksek enflasyon rakamları da attığımız adımları tekrar gözden geçirmemiz gerektiğini net şekilde ortaya koymakta. Enflasyon ile mücadelede gerçekten doğru adımları mı atıyoruz? Bunlar doğru adımlar ise neden enflasyon bu denli şiddetli yükseliyor" dedi.

TÜSİAD ve Koç Üniversitesi ortaklığı ile oluşturulan Ekonomik Araştırma Forumu (EAF), "2002'ye Giren Türkiye Ekonomisi" panelini bugün online olarak yaptı. Panelin açılışında konuşan TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Simone Kaslowski, yeni ekonomi programına atıfta bulundu. Kaslowski, günlük ve haftalık konulara odaklanırken global gidişattaki ana resmin kaçırılmaması gerektiğini vurguladı. Kaslowski, şunları söyledi:

"HER ALANDA EZBERLERİMİZİ BOZMAMIZ GEREKECEK"

Dünya düşündüğümüzden de hızlı dönüşüyor. 2020 yılı başında Covid-19 hayatımızda girdiğinde eminim ki hiçbirimiz, bu değişimin bu denli hızlı olacağını farkında değildik. İçinden geçtiğimiz sürece uyum sağlamamız için bugüne kadar öğrendiklerimizi bir kenara bırakıp yeniden düşünmemiz, tekrar tekrar akıl yürütmemiz ve stratejileri geliştirmemiz gereken bir dönemdeyiz. Bu dönüşümü her kim hızlı kavrar, hızlı yaparsa bu süreçte ön plana çıkma şansı artacaktır. Her alanda ezberlerimizi bozmamız gerekecek.

"DÜNYA ÖNEMLİ BİR ENFLASYON RİSKİYLE KARŞI KARŞIYA"

Ülke olarak, günlük, haftalık konulara odaklanmak durumunda kalırken global gidişattaki ana resmi kaçırmamalıyız. 2022'de halen arz yanlı sıkıntılar şiddetli şekilde sürerken dünya yeniden önemli bir enflasyon riskiyle karşı karşıya. Ekonomiler ısınıyor ve küresel para politikasının var olan risklere verebileceği cevaplar kısıtlı. Dolayısıyla tüm bu politika tasarımlarında süreci öngörmek zorlaşırken hata yapma riski de artabilir. Ne ülkemizin ne de küresel ekonominin enflasyon riskinin de azımsanmamasının gerektiğini bir dönemde geçmekteyiz.

"ENFLASYON RAKAMLARI ATTIĞIMIZ ADIMLARI GÖZDEN GEÇİRMEMİZ GEREKTİĞİNİ ORTAYA KOYDU"

Bu hafta başında ülkemizde açıklanan yüksek enflasyon rakamları da attığımız adımları tekrar gözden geçirmemiz gerektiğini net şekilde ortaya koymakta. Enflasyon ile mücadelede gerçekten doğru adımları mı atıyoruz? Bunlar doğru adımlar ise neden enflasyon bu denli şiddetli yükseliyor? Evet, bugün baktığımızda ihracatımız, 2021 yılını son derece yüksek, 225 milyar dolar seviyesinde tamamladı. Geride bıraktığımız yıl reel bazda yüzde 10'un üzerinde büyüme kaydettik. Fakat önümüze baktığımızda var olan koşullar, öngörülebilirliği ve yatırım ortamını ne kadar destekliyor? Bu süreç ne kadar sürdürülebilir? Son dönemde attığımız adımlar, bizi arzu ettiğimiz noktaya getirdi mi?

Dolarizasyon artarak devam ediyor. Kısa vadeli geçici çözümlere yönelirken büyük resmi kaçırmıyor muyuz? Faiz indirimi yaptığımız halde neden piyasa faizleri ya da kredi faizleri düşmüyor? Aksine yükseliyor. Geride baktığımız bu son 3 aylık süreç bize neler öğretti? Zaman çok kıymetli. Ülke olarak bu zamanı daha doğru kullanma maliyeti artık eskisinden de yüksek.

"ODAKLANDIĞIMIZ NOKTA GLOBAL İKTİSADİ GERÇEKLERLE ÖRTÜŞMÜYOR"

Pek çok konuşmamda ifade ettiğim gibi; ülke olarak odaklanmamız gereken, serbest piyasa işleyişine sadık kalarak verimlilik artışı ile katma değeri yüksek teknolojiye dayalı yeşil dönüşümü destekleyen üretim ortamına kaymaktır. Bu, zaten beraberinde ihracat artışını da getirecektir. Odaklandığımız nokta bugünkü global iktisadi gerçeklerle yeterli ölçüde örtüşmüyor. Uyguladığımız yöntemler bizi temennilerimize

ulaştırmadığı takdirde, her seferinde yeni yöntemlerle gelmek veya daha liberal piyasa işleyişinden ödün vermek mecburiyetinde kalırız. Bu, aynı zamanda rekabetçi piyasa işleyişini bozarken verimliliğe de hasar verir. Unutmayalım ki bu yöntem, kısa vadede geçici çözüm sunuyor gibi gözükmele beraber öngörülebilirliğe de zarar vermekte. Gün sonunda ekonomide erişmek istediğimiz refah artışından da ülkemizi uzaklaştırmaktadır.

"UMARIM 2022 HEDEFLEDİĞİMİZ TÜRKİYE ANLAYIŞINI HAYATA GEÇİRDİĞİMİZ BİR YIL OLUR"

Ancak ve ancak insanımızın yetkinliklerini, bilim, teknoloji, inovasyonu, demokrasiden ekonomiye tüm alanlarda kurumları ve kuralları güçlendiren bir kalkınma anlayışının sürdürülebilir olacağına inanıyoruz. Hedefimiz, ekonomik olarak gelişmiş, uluslararası alanda saygın, toplumsal olarak eşitlikçi ve adil, yeni yeşil dönüşümü başarmış, çevreci bir Türkiye olmaktır. Umuyorum ki 2022, bu alanlarda doğru adımlar attığımız ve bu anlayışı hayata geçirdiğimiz bir yıl olur."

Şirket aracına kesilen ceza işçiden kesilemeyecek

Yargıtay, şirket aracına kesilen trafik cezalarının, işçinin rızası olmadan maaşından kesilemeyeceğine hükmetti.

Şirket aracına kesilen trafik cezalarının çalışanın maaşından kesilmesi kararını Yargıtay bozdu.

Yıllarca çalıştığı şirketin başka bir ildeki şubesinde görevlendirilmeyi kabul etmeyen satış temsilcisi işten çıkarıldı.

İş Mahkemesi, mağdur satış temsilcisinin açtığı alacak davasını yerinde buldu. Kararın temyiz edilmesiyle devreye giren Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, milyonlarca çalışanı ilgilendiren bir karara imza attı.

Satış temsilcisinin kullandığı şirket aracına yazılan trafik cezalarının işçinin maaşından kesildiğine dikkat çekilen Yargıtay kararında şu ifadelere yer verildi:

“Davacı, davalıya gönderdiği ihtarname ile ödenmeyen 2012 yılı Temmuz ayı ücretini talep etmiş aynı talebini dava konusu etmiştir. Dosyadaki belgelerden Temmuz ayı itibarıyla davacının 600 lira kapatılmamış avansı olduğu, bu nedenle Temmuz ayında ödenmesi gereken ücretten 600 lira avans mahsubu yapılmıştır.

Ancak davacının şirkete ait aracı kullanırken sebep olduğu trafik para cezaları nedeniyle davalı şirket tarafından ödenmek zorunda kalınan tutarların davacı işçinin açık muvafakati olmadan re'sen mahsubu yoluna gidilmesinin mevzuata aykırıdır. Mahkeme kararının bozulmasına oy birliği ile hükmedilmiştir.”

Bugün 6 Ocak; yıllık TÜFE artışı şimdiden %40'ı buldu

Alaattin AKTAŞ

06 Ocak 2022 Perşembe

✓ Elektrik, doğalgaz, akaryakıt ve sigara zamları ocak ayı enflasyonuna doğrudan 5 puanlık etkide bulundu. Yıllık TÜFE artışı daha şimdiden yüzde 40'a ulaştı.

✓ Özellikle elektrik ve akaryakıt zamlarının yansımaları, yeniden değerlendirilme oranının yüzde 36.2 olarak uygulanması ve diğer zamlarla ocak sonundaki yıllık oran yüzde 50'ye ulaşırsa hiç şaşırmayalım.

Enflasyonda köpük var mı, varsa da alınır mı, alınırsa nasıl alınır, bunu tartışaduralım; bugün ocak ayının ilk haftasını bile bitirmedik, henüz 6 Ocak ve yılbaşında yapılan zamlarla yıllık TÜFE artışı şimdiden yüzde 40'a ulaştı. Üstelik bu hesaplamayı doğal olarak dün yaptığımızı ve yılın henüz ilk beş günündeki hareketi kapsayabildiğimizi de belirtelim.

TÜFE kapsamında 400 kadar mal ve hizmet var ve bunların yalnızca ama yalnızca altısına ilişkin zamlar bizi yıllık bazda yüzde 40'lık düzeye taşıdı. Üstelik bu altı kalemtedeki zamlardan doğacak fiyat yansımalarının dolaylı etkilerini gözardı ettiğimiz halde bile yıllık oranın yüzde 40'a ulaştığını gördük.

Söz konusu altı kalemi ve zam oranlarını hatırlatalım:

- Elektriğe kademeli olarak yüzde 52 ile yüzde 127 oranlarında zam geldi. TÜİK'in zam oranı olarak yüzde 52'yi alması da doğru değil, yüzde 127'yi alması da. Tüketime bağlı ortalama bir oran alınacaktır. Biz hesaplamamızda bu oranı yüzde 75 dolayında varsaydık.

- Konutlarda tüketilen doğalgaza yüzde 25 zam geldi.

- Mevcut fiyatların ay sonuna kadar hiç değişmeyeceği varsayımına göre aralık ayına kıyasla benzin yüzde 20, motorin yüzde 21, otogaz ise yüzde 15 zam gördü.

- Sigaraya yüzde 20-22 arasında değişen oranlarda zam yapıldı.

İşte endeksteki ağırlıkları toplamı yüzde 12.7 olan bu altı kalemdaki zamlar TÜFE'ye 5 puana yakın bir etkide bulundu.

Bu arada bir kez daha vurgulayalım; bu zamlar dün itibarıyla gerçekleşen doğrudan etkiyi gösteriyor. Bu kalemlerden, özellikle de elektrik ve akaryakıttan kaynaklanacak dolaylı yansıma ile diğer mal ve hizmetlere gelecek zamlar bu hesaplamada yok.

...Ve yüzde 40 sınırı aşıldı

Hani artık klasik hale geldi, hep aynı şekilde ifade ediyoruz; ocak ayı TÜFE artışının yaklaşık 5 puanı şimdiden cepte!

Ocak ayı artışının yüzde 5'te kalmasının hiç mümkün olmadığı da ortada. Öyle olacağını varsaysak bile yıllık TÜFE artışı şimdiden yüzde 40'ı aşmış durumda.

Bu hesaplamayı yaparken tabii ki geçen yılın ocak ayındaki yüzde 1.68'lik artışı dikkate alıyor ve söz konusu oranı yıllıktan düşüyoruz.

Ocak ayı sonundaki yıllık artış yüzde 50'ye ulaşabilir

Yeni yılla birlikte uygulamaya konulan zamlar giriş bölümünde saydığımız kalemlerle sınırlı olsa, gayet iyi; hatta iyi demek hafif kalır, böyle bir durum şahane olurdu.

Ama gerçeğin çok farklı olduğunu ve bir dizi zammın uygulamaya konulduğunu biliyoruz.

Yılbaşında o kadar çok sayıda mal ve hizmete zam geldi ki...

Örneğin emlak vergisi ve MTV dışında yüzde 36.2 olarak uygulanan yeniden değerlendirme oranının uzanmadığı, etkilemediği mal ve hizmet neredeyse yok.

Özellikle elektrik fiyatlarına gelen zamların yapacağı etki... Basit bir örnek, her zaman alışveriş yaptığım küçük bir kuruyemişi ayda 1.200-1.300 lira civarında olan elektrik faturasının en az 3 bin liraya çıkacağını hesapladığını söyleyip ne yapacağını kara kara düşünüyordu.

Diğer yandan üretici fiyatlarındaki zamlar tüketici endeksine aşama aşama yansıyor. Zaten üretici ve tüketici fiyatlarında çok büyük bir fark var ve bu fark zaman içinde tüketici fiyatlarına yansıyor. Ayrıca bu ay sanayideki doğalgaza yapılan yüzde 50 oranındaki zam ve elektrik zammıyla birlikte üreticinin maliyeti daha da artacak ve bu da tüketici fiyatlarını her gün biraz daha yukarı çekecek.

3 Şubat Perşembe saat 10.00'da!

Yalnızca altı kalemden kaynaklanan TÜFE artışı yüzde 5'i bulmuş... Bu altı kalemden dördünün; elektrik, benzin, motorin ve otogazın suya atılan taş misali yapacağı etki ortada ve diğer kalemlerdeki zamlar...

TÜİK'in 3 Şubat Perşembe günü yapacağı açıklamada çok muhtemeldir ki yıllık bazda yüzde 50'lik bir TÜFE artışı göreceğiz.

Aralık sonunda yüzde 36 düzeyinde bulunan yıllık oranın bir anda yüzde 50'yi bulacağını söylememiz çok şaşırtıcı gelmesin. Ocak ayı artışı yüzde 12 olduğu takdirde yıllık oran yüzde 50'ye ulaşıyor. Hem aylık yüzde 12 artışın 5 puanı şimdiden gerçekleşmiş durumda. Üstelik bu 5 puan, endekste 5 puan olarak durmayacak; hani alkolün şişede durduğu gibi durmaması misali. Bu 5 puanlık artış öyle bir etki doğuracak ki, başka zamların da yolunu açacak.

Özellikle elektrik zammından nasibini almayacak hiçbir mal ve hizmet üretimi yok. En başta vatandaşı çok yakından ilgilendiren gıda maddeleri, bu kapsamda da ekmek fiyatları elektrik zammından etkilenecek.

3 Şubat'ta bir de bakmışız, yüzde 50'nin bile epeyce üstüne çıkmış bir oran bizi bekliyor!

Faiz indikçe enflasyon arttı

Şeref OĞUZ

06 Ocak 2022 Perşembe

Enflasyon **kalıcı** ve **yapışkan** hale geldikçe toplum için **tahribat derecesi** de yükseliyor. Ödenen bedel de artıyor. Yıllık enflasyon hedefi **%5** ve açıklanan **%36,08**. Aradaki fark tam bir uçurum halini almış durumda. **Tahmin ile temenni arasındaki uçurum** genişledikçe **verilere güven** azalıyor.

TIRMANIŞ EYLÜL İLE BAŞLADI

Enflasyon Merkez Bankası'nın faiz indirimleri ile birlikte **yukarı doğru ivme** kazandı. Nasıl mı? Ağustos ayında enflasyon **%19,25** seviyesindeydi. Eylül'de **faiz indirimi** başladı. Enflasyon **%19,58** oldu. Ekim'de devam etti faiz indirimi enflasyon **%19,89** oldu.

Kasım'da **%21,31**, Aralık ayına gelindiğinde ise **%36** oldu enflasyon... Politika faizi Eylül'de **%18'e** düştü. Aralık ayını **%14** ile tamamladı. Bu seyir çok hızlı bir süreçte gerçekleşti. **Baş döndürücü değişimin** neticesinde **enflasyon** ivmelendi, **etiketler** fırladı ve piyasaya "**daha da artacak**" kaygısı yerleşti.

FAİZİ DÜŞTÜKÇE YERLİ PARA DEĞER KAYBETTİ

Paranın faizinin kademe kademe düşmesi **yerli paradan kaçışı** hızlandırdı. **Dolarizasyonu** artırdı. Türkiye'nin **ithalata dayalı yerli üretim yapısı**; üretim maliyetlerini yukarı taşıdı ve geldiğimiz aşamada enflasyon zirveye tırmandı. **Para politikası** ile bir yere kadar gelindi. **Maliye politikaları** ile sürecin desteklenmemesi olumsuzluğu artırdı.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Faiz indirimleri neden enflasyona yol açıyor?

Faiz düştüğünde kredi muslukları açılır, merkez bankası piyasa likiditesini artırır. Para bollaşır, tüketim eğilimi artar. Ortalık bol para ile dolunca enflasyonda tırmanma kaçınılmaz hale gelir.

Hükümet neden maliye politikalarına başvuramıyor?

Seçim sürecine girildi. Bu nedenle kredi genişlemesi devam ediyor. Hele ki enflasyonla mücadele, seçim sürecinde mümkün olamıyor. Maliye politikaları, seçim sonrasına ertelenmiş oluyor.

NOT

BÜYÜMEDEN TAVİZ YOK AMA YÜKSEK ENFLASYON NE OLACAK?

Hükümet **büyümeden taviz** vermek istemiyor. Bu nedenle **kredi kanallarının tıkanmasını** arzulamıyor. Sonuçta bollaşan para; **düşük faiz** ve **enflasyon** olarak geri dönüyor. Yapılan zamlar fakirleşmenin yolunu açıyor. **Gelir dağılımı** daha da bozulurken **hiperenflasyon** görüş alanımıza girmiş oluyor.

Yüksek enflasyon üreticilerin, **hane halkının maliyetlerini** yukarı çekiyor. Üretici fiyat endeksinin **%79,89'a** çıkması tüketici enflasyonunun **çok daha yukarılara tırmanacağını** gösteriyor. Üreticinin bu yüksek maliyetleri **daha ne kadar taşıyacağını** bilemiyoruz.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan'dan kritik mesajlar

6 Ocak 2022

Dövizin füze hızıyla yükselip marketlerin etiket değiştirmek için eleman görevlendirdiği dönemde Cumhurbaşkanı Erdoğan AK Parti grubunda, yeni ekonomik modelin ipuçlarını verdiği bir konuşma yapmıştı.

Grup toplantısından çıkarken de konuşmayı nasıl bulduğumuzu sorduğunda, **“Milletvekillerinin bilgilendirilmeye ihtiyacı vardı. O açıdan yararlı oldu”** demiştik. **Erdoğan** da, **“Aynı kanaatteyim”** diye karşılık vermişti. O nedenle Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın milletvekilleri ile kahvaltıda bir araya gelmesinden dolayı memnun oldum. Toplantıdan sonra görüştüğüm milletvekilleri de toplantının çok verimli geçtiğini, morallerinin yükseldiğini ifade ettiler. Konuştuğum milletvekillerinin ittifak ettiği bir nokta vardı. Aslında buna iki nokta demek daha doğru olur. Biri **Erdoğan**'ın moralinin çok yerinde olduğu, diğeri ise yeni ekonomi politikalarına olan inancının tam olduğu yönündeydi.

BAHÇELİ İLE GÖRÜŞME

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, MHP Lideri **Bahçeli** ile görüşmesinin haberini milletvekilleri ile kahvaltıda veriyor. **Erdoğan**, milletvekillerine, **“Devlet Bey ile saat 14.00'te görüşmem var. Konuşmaları ona göre düzenleyelim”** diyor. Peki bu bir sürpriz görüşme mi? Hayır. Çünkü **Erdoğan** her yılın ilk görüşmesini Cumhur İttifakı ortağı olarak **Bahçeli** ile yapıyor. O nedenle buna geleneksel **Erdoğan** ile **Bahçeli** görüşmesi demek daha doğru olur. Peki iki lider dünkü görüşmede neleri ele aldılar? Cumhur İttifakı'nın gündeminde hangi başlıklar varsa onları, diyebiliriz. Ama daha çok 2022 yılının planlamasına dönük bir görüşme olduğunu rahatlıkla ifade edebiliriz. Siyasi istikrarın korunması açısından **Erdoğan-Bahçeli** diyalogunun güçlü bir şekilde devam etmesinin yararı büyük.

SINIR KOYMADAN KONUŞUN

Şimdi tekrar dönelim Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın, AK Parti milletvekilleriyle yaptığı kahvaltılı toplantıya. Bu yılın ilk toplantısıydı ama **Erdoğan**, gruplar halinde

milletvekilleriyle kahvaltılı toplantıda bir araya gelecek. Şimdi gelelim toplantının havasına. **Erdoğan**, toplantının başında milletvekillerine, “**Arkadaşlar, burada her şeyi konuşun. Sınır koymadan her şeyi anlatın. Burada her şeyi konuşalım çünkü önümüzde 2023 seçimleri var. Bizim zaman kaybetmeden 2023 seçimlerine kilitlenmemiz lazım**” diyor.

Kahvaltıya davet edilen milletvekillerinden söz alıp genel siyasete, ekonomiye ilişkin değerlendirmeler yapanlar olduğu gibi, seçim bölgesinin sorunlarını aktaranlar da çıkıyor. Cumhurbaşkanı hepsini dikkatli bir şekilde dinliyor. Zaman zaman not alıyor. Araya girip soru sorduğu ya da bilgi verdiği de oluyor. Ama **Bahçeli** görüşmesi nedeniyle konuşma fırsatı olmayan milletvekillerinden ise görüşlerini Grup Başkanı **İsmet Yılmaz** aracılığıyla yazılı olarak bildirmelerini istiyor.

YENİ EKONOMİK MODELE TAM DESTEK

Erdoğan ile milletvekillerinin kahvaltısında tahmin edileceği üzere en çok üzerinde durulan nokta ekonomiye ilişkin gelişmeler oluyor. Milletvekilleri, döviz kurundaki gerilemeden dolayı memnuniyetlerini ifade ediyorlar. Döviz kurundaki düşüşün piyasalara olumlu yansımalarını paylaşıyorlar. Ama yılbaşından itibaren gelen zamların olumlu havaya zarar verdiğinin altını çiziyorlar. Döviz yükselirken gelen artışların, dövizin düşmesine rağmen inmediğini ifade ediyorlar.

YENİ MODELİ ANLATIN

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ise yeni ekonomi politikalarının doğru olduğunu, taviz verilmeden sürdürüleceğini anlatıyor. “**Düşük faizi, yatırımı, büyümeyi, istihdamı önceleyen yeni ekonomi politikalarını sürdürmekte kararlıyız. Bu politikaların olumlu sonuçları bir süre sonra alınmaya başlanacak. Yeni ekonomi politikasını uygulamaya koyduğumuz andan itibaren dövizde yaşanan tersine süreç de bu konuda ne kadar doğru bir iş yaptığımızı ortaya koyuyor. Biz düşük faiz, yüksek büyüme olarak tarif ettiğimiz yeni ekonomik modelden taviz vermeyeceğiz. Ayrıca bundan taviz vermememiz gerekiyor. Yeni modelin ilk sonuçlarını almaya başladık. İnşallah iyi olacak. Bundan hiç şüphem yoktur. Bizim bu modeli anlatmamız lazım. Sizden de bu modeli anlatmanızı istiyorum. Yeni ekonomi modelini anlatın**” diyor.

2023'E KİLİTLENİN

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, milletvekilleri ile görüşmesinde erken seçim beklentilerinin de önünü kesen açıklamalar yapıyor. “**Önümüzde 2023 seçimleri var. 2023 seçimlerine kilitlenmemiz lazım. 2023 seçimlerine hazırlıklı olun. Çalışmalarınızı 2023 seçimlerine göre yoğunlaştırın. Bizim sürekli olarak sahada olmamız lazım**” diyor. **Erdoğan** 2023 seçimlerini Türkiye açısından bir dönüm noktası olarak görüyor. Yerel seçimler 2024'te yapılacak olmasına rağmen belediye başkanlarına da 2023 seçimlerine hazırlıklı olun demedi mi?

KÜRT MESELESİ

AK Parti, Kürt meselesinin çözümünde çok önemli ilerlemeler sağladı. Bölge milletvekillerinden bu gerçeğin altını çizip Kürtlerle ilişkileri daha da geliştirecek bir dil teklifi geliyor. **“Kürt meselesinde daha özenli bir dil kullanılsın”** deniliyor. **Erdoğan** da özenli dil kullanılsın önerilerini dikkatle dinliyor.

TARIMIN SORUNU

Toplantıda milletvekilleri tarım kesiminin sorunlarını dile getiriyorlar. Bir de öneride bulunuyorlar, **“Asgari ücrette, memur ve emeklilere yapılan zamda olumlu adımlar attık. Ancak tarım kesimi çok ciddi sıkıntı içinde. Enerji, akaryakıt ve gübre fiyatlarındaki artış nedeniyle tarımda sıkıntı yaşanıyor”** deniliyor. Peki öneri ne? Çiftçinin enerji, akaryakıt ve gübre giderlerinin yarısının devlet tarafından karşılanacağı bir teşvik sistemine geçilmesi teklif ediliyor.

ASIYE'Yİ UNUTMAYIN

Hayvan hakları konusu da geniş bir yer tutuyor. Milletvekillerinin, AK Partili belediyelerin hayvan barınakları konusunda iyi işler yaptıklarını gündeme getirmeleri üzerine Erdoğan, "Doğru ama daha çok şeyler yapmamız lazım. Asiye bebeği unutmayın arkadaşlar. Evladımı o köpekler ne hale getirmiş. Yüreğim parçalandı" diye konuşuyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Asiye bebeğin tedavisiyle bizzat ilgileniyor.

REİS HAKKINI HELAL ETSİN

Toplantıda AK Parti Sinop Milletvekili **Nâzım Maviş**, Ayancık ilçesinde yaşanan sel felaketi üzerine devletin hızlı bir şekilde müdahale etmesinin meydana getirdiği memnuniyeti anlatıyor. Ama o arada Cumhurbaşkanı **Erdoğan'a**, **“Kimmiş o?”** diye sordurtan bir anekdot paylaşıyor:

“Ulaştırma Bakanımız Adil Karaismailoğlu ile Ayancık'taki çalışmaları takip ediyorduk. Ayancık'ta solcu bir siyasetçi olarak tanınan bir vatandaş önümüzü kesti. ‘Açık söyleyeyim sizin bu işi bu kadar hızlı bir şekilde toparlayacağınıza inanmıyordum. Bu işin altında kalırlar diye düşünüyordum. Ben Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaretten 10 ay 20 gün hapis cezası almış birisiyim. Reis'e selam söyleyin. Kendisine hakaret etmiş biri olarak Reis'ten helallik istiyorum’ diyor.” Bunun üzerine **Erdoğan**, **“Kimmiş o?”** diye soruyor. **Nâzım Maviş**, **“Soner Turan isimli yerel siyasette tanınan birisi”** diye karşılık veriyor. Bakalım **Erdoğan** Ayancık'a gidince o helalleşme gerçekleşecek mi?

Esfender KORKMAZ

Siyasi iktidarın gündemi ekonomi gündemine uymuyor

6 Ocak 2022 Perşembe

Siyasi iktidar, yandaşları ile birlikte ihracat patlamasını kutluyor. Türkiye'de ithalat yapmadan üretim yapmanın mümkün olmadığını bu nedenle dış ticaret açığının daha önemli olduğunu elbette kendileri de biliyor. Ama maalesef 20 yıldır yaptıkları gibi yalnızca algı pompalayarak toplumu uyutmaya devam edeceklerini sanıyorlar.

1- Açıklanan verilere göre Kasım ayında dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayına göre artarak 5,4 milyar dolar oldu. Oysa ki geçen sene 2020 yılı Kasım ayında bu açık 5 milyar dolar idi.

İhracat, ithalattan fazla arttı ama bu artış bugünkü şartlarda dış açığı sittin sene kapayamaz. Çünkü Türkiye'nin üretmesi ve ihraç etmesi için ithal ham madde ve ithal ara malına ihtiyaç var. İhracat malı üretiminde ithal girdi oranı yüzde 70 ile yüzde 80 arasındadır.

Zaten ithalatın ihracattan az artmasının nedeni de, yatırım ve tüketim malları ithalatındaki azalmadan ileri geldi.

* Kur şoklarından önce toplam ithalat içinde yüzde 14 olan yatırım malı ithalatı yüzde 12'ye geriledi.

* Yüzde 12 olan tüketim malı ithalatı yüzde 8,5'e geriledi.

* Yüzde 74 olan ara malı ve ham madde ithalatı ise yüzde 74'ten yüzde 79,4'e yükseldi.

Demek ki dış ticaret açıklarının nedeni ara malı ve ham madde ithalatıdır.

Dış ticaret açığını kaldırmak için, ithal ham madde ve ara malını Türkiye'de üretmek gerekir. Ama siyasi iktidara olan güven dip yaptığı için içeride yatırım yapılmıyor, mevcut yerli ve yabancı yatırımlar da tasfiye ediliyor.

Dış ticaret açığının büyük kısmı Çin'den kaynaklanıyor. 2021 Ocak-Kasım arasında Çin'den ithalatımız 29,1 milyar dolar, aynı dönemde Çine olan ihracatımız ise 3,4 milyar dolardır. Yani 11 ayda Çin'e karşı 25,7 milyar dolar dış ticaret açığı vermişiz. Toplam açık olan 39,4 milyar dolar içindeki payı yüzde 65'dir.

Türkiye'nin Çin'den yaptığı teknoloji ithalatı düşük seviyededir. O zaman hükümet neden Çin'e karşı hiçbir önlem almıyor? İnsanların aklına Çin'den ithalat birilerinin tekelinde mi sorusu geliyor?

2- Siyasi iktidar, Merkez Bankası faizlerini, kur artışı sağlamak için düşürdü. Bu taktiği öteden beri yapıyor. Biz faizi tartışırken, iktidar reel faizi savunan Naci Ağbal'ı bilerek MB başına getirdi. Reel faizin kuru düşüreceğini biliyordu. Sonra değiştirdi. **'Faiz sebep, enflasyon sonuç'** diyenleri getirdi. Kur arttı. Hükümet bir gecede yüksek sosyal ve ekonomik maliyetler yaratarak ve halka bedel ödeterek kurları düşürdü. Faiz oyunu olmasaydı, Türkiye kaosa girmezdi. Kur oyunu için iktidar ekonomiyi neden bu kaosa soktu? Kimler spekülasyon kazanç sağladı. Elbette ki bu oyunu bilenler.

Yüksek maliyetine rağmen kur oyunu tutmadı. Zaten tutmazdı... Zira TL'yi kur korumasına sokmak, millî parayı bilerek değersizleştirmektir.

Bu kadar maliyete rağmen, kur korumalı TL mevduat projesi tutmadı.

Merkez Bankası 17-24 Aralık haftası verilerine göre;

* Gerçek kişilerin mevduatı 429 milyon dolar azalarak, 146 milyar 510 milyon dolardan 146 milyar 80 milyon dolara geriledi. 429 milyon dolar 5 milyar TL eder. Oysa ki Maliye Bakanı o sırada, kur korumalı 50 milyar TL oldu demişti.

* Tüzel kişiler, kur düşünce borçlarını hafifletmek için 1.6 milyar dolarlık döviz aldılar. Döviz hesapları 91 milyar 281 milyon dolardan, 92 milyar 894 milyon dolara yükseldi.

* Toplam döviz hesapları, 1 milyar 145 milyon dolar artarak 264 milyar 458 milyon dolardan 265 milyar 603 milyon dolara yükseldi.

Yani **'Kur Korumalı TL Mevduat Hesabı'** tutmadı.

Bu hesapları hükümet de biliyor. Ama halkın gözüne baka baka farklı konuşuyor.

İbrahim Kahveci

Sokağa kim çıkamayacak?

Son 1 yılda buğday unu %85,6; ekmek ise %53,6 zamlandı. Son 4 yılda ise buğday unu %205,4; ekmek ise %156,3 zamlandı.

Son 1 yılda süt %72,4; yoğurt ise %74,4 zamlandı. Son 4 yılda ise süt %158,6; yoğurt ise %118,0 zamlandı.

Son 1 yılda %75,8 zamlanan ayçiçek yağı, son 4 yılda ise %231,7 zamlanmış oldu.

Ama hepsinden öte büyük zamlar başka yerde....

Kamunun belirlediği ücretler asıl mesele.

Elektrik fiyatı son bir yılda %172,9 zamlanmış olurken, elektriğe son 4 yılda yapılan zam %397,6'ya ulaşmıştır.

Acaba 4 yılda 4 kat artan elektrik fiyatı nasıl izah edilecektir?

Ya da şöyle soralım: Kim izah edecektir?

Cumhurbaşkanı Erdoğan “Sokaklara döküleceklermiş, ya siz 15 Temmuz’u görmediniz mi? Cumhur ittifakı sizi gideceğiniz yere kadar süpürecektir” dedi.

Açıkçası muhalefet partilerinin hiç birinden “sokağa çıkın” çağrısı duymadım. Tam tersine “bekleyin ve sandıkta sorunu çözelim” telkinleri geliyor.

Bu kadar büyük zamlar karşısında toplumda elbette bir geçim sıkıntısı, bir yangın, bir gerilim oluşur. Önemli olan bu sıkıntıların muhalefet ile seçim beklenerek aşılmaya çalışılmasıdır.

Belki demokrasilerde tepki vermek, sıkıntılara gösteriler ile dikkat çekmek bir haktır. Ama ülkemizde maalesef gösteri hakkı da, gösteri hakkına saygı da sıkıntılı bir durum.

Burada kendimize sormamız gereken soru aslında şu olmalı: Bu kadar büyük zamları yapan ve/veya zamlara vesile olanlar sokağa nasıl çıkmalılar? Sokakta kendilerini bu mesuliyet içinde vatandaşa nasıl izah edebilecekler?

Sokak aslında kimin için çıkmaz?

Sokak aslında kime kapalı?

Belli değil mi?

FAİZ DÜŞECEK DERKEN KREDİ FAİZLERİ UÇTU

Geçen yılın Eylül ayında illa da faizleri indireceği tutan Cumhurbaşkanlığı Hükümeti ve Merkez Bankası yapacağını yaptı...

Faizleri indireceğim derken faizleri yükseltti. Hem de nasıl yükseltti...

Merkez Bankası faizleri yüzde 19,0 seviyesinden yüzde 14,0'e indirdi ama piyasada tam tersine gelişme oldu.

Kredi faizleri özellikle KOBİ'ler için artık yüzde 33-36 aralığına yerleşti.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati dün MÜSİAD konuşmasında "Bize öğretilenlerin dışına çıkıyoruz" dedi.

Gerçekten çok haklı...

Merkez Bankası faiz düşürerek piyasada faizleri yükseltmek öyle kimseye pek nasip olmaz.

Bence büyük başarı.

Takdir edilecek bir hamle.

Bütün dünyaya bir "ekonomi nasıl içten çökertilirin" güzel bir örneğini gösteriyoruz. Herkes bizi örnek alsın ve yanlışlarımızı yapmasın diyebileceğiz.

Hatta millete "Faiz sebep enflasyon sonuç" dedikten sonra;

Her bir ağızdan zamlar dolar çıktığı için yapıldı diyebiliyoruz. İyi ama sen yüzde 36 enflasyona yüzde 14 faiz verirsen, insanlar neden dolar almasın? Doları sen bilerek ve isteyerek yükseltmiş olmuyor musun? O zaman neden dolar yükseldi ve zamlar oldu diyorsun?

Kısaca zamları ben yaptım diyerek sorumluluğu üstlenmen gerekmiyor mu?

06.01.2022

Yoksa sorumluluk üstlenecek durum mu yok?

Olan ÷lkemize oldu...

Acıyı millet çekiyor ama yine millete sokağa çıkarsanız haddinizi bildiririz diye sopa gösterebiliyoruz.

Burada soru řu olmalı: Muhalefete oy veren millet değıl mi? Ya da iktidara oy vermesine rağmen sıkıntısını göstermek için sokağa çıkan millet olmaktan çıkıyor mu?

Ülkeyi neden bölüyor ve kutuplaştırıyoruz? Hiç anlayamıyorum...

06 Ocak 2022, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Tarihi inşa ederken

Tarihin her gün yeniden inşa edildiğini yaşıyarak görüyoruz.

Düşünün herkes için aynı olan takvim günleri, bazı ülkeler için tarihi dönüm noktalarıdır.

Mesela ben 4 Temmuz deyince Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın başlamasını, 5 Mayıs deyince de Fransız İhtilali'nin başlamasını hatırlarım.

Bir de bizim takvimlere bakın...

Yani 29 Ekim tabii ki Cumhuriyet'in kuruluşu, 23 Nisan TBMM'nin açılışı...

Bizim de böyle tarihi günlerimiz var.

15 TEMMUZ UNUTULMAZ

Ancak Türkiye'de bir de tarihi günler enflasyonu var.

27 Mayıs, 12 Eylül ve 28 Şubat gibi.

Bu günler ancak yaşandıkları dönemde bir anlam ifade ederler.

Şimdi birisi **"12 Eylül"** desin, kimin aklına ne gelir ki?

Ya da **"28 Şubat"** denilince sadece demokrasiye tecavüz etmeyi seven subaylar ve gazeteciler hatırlanıyor.

Tarihe bu açıdan baktığınızda Türkiye'ye uzun vadede anlam ifade edecek bir gün olan **"15 Temmuz"**u unutmayalım.

15 Temmuz, halkın elbirliğiyle darbecilerle mücadele etmesidir.

Yani darbeler döneminin sonudur.

Bunun gibi siyasi tarihimize damga vuracak bir ittifakın, yani Cumhur İttifakı'nın

06.01.2022

kuruluşudur.

ORTAK ÇİZGİ BELİRLENİYOR

Dün Cumhurbaşkanı **Tayyip Erdoğan**, MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli** ile görüşürken biliyoruz ki önümüzdeki yıllara dönük her konu bu iki lider arasında ortak çizgi olarak belirleniyor.

2023 seçimleri veya Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin devamı gibi.

Eğer tarihe meraklıysanız ille de kitapları karıştırıp hafızanızı aşırı yüklemeye değmiyor.

Bakın işte biz bir tarihin yeniden inşa edildiği 15 Temmuz'u hafızamızda hep diri tutuyoruz.

Bu hep böyle olacak.

Açgöz

Mide doyar da, göz doymaz diye boşuna dememişler.

Sosyal medyada muhtemelen görmüşsünüzdür, twitter, instagram hepsi inledi.

İddialara göre 31 Aralık gecesi gece yarısına kısa bir süre kala Osmangazi Köprüsü ve İstanbul-İzmir otoyolundaki gişeler kapatılmış.

Araçların geçişi zorla engellenmiş.

Kısa sürede kuyruklar oluşmuş.

Saatler gece yarısını 1 dakika geçip, yeni ve zamlı tarife 1 Ocak 2022 itibarıyla devreye girince, gişeler açılmış ve sırada bekleyenler zamlı tarife ile köprüden geçip, yolları kullanmışlar.

Ben ömrü hayatımda bu kadar alçalma, bu kadar kendini küçük düşürme görmedim.

Milyar dolarlık köprü, milyar dolarlık otoyol.

Buna daha 17 sene işletme hakkı ve zaten hak edilenin çok üzerinde bir gelir, bir kârlılık ve hala o sırada oradan geçecek birkaç otomobilden birkaç kuruş fazla alma hırsı.

Değil milyar, zilyon doların olsa bu ne yazar bu kadar küçüldükten sonra.

Belli ki göz doymamış hala.

Belli ki, bunların adam olması için birkaç nesil bile yetmeyecek.

Yazık.

Tepkiler üzerine, işletmeci şirket bir açıklama yapıp, bu ücretlerin iade edileceğini söyledi ama tepkiler olmasa bunu gönüllü yaparlar mıydı pek emin değilim.

Ama eminim ki, heybeden çıkarılıp vatandaşa sokulacak turpun büyüğü otoyol gişelerindeki bu “açgözlülük” bu “doymamışlık” değil.

Ben Şimdi elektrik faturalarını bekliyorum asıl.

Aralık ayı içinde kullandığımız elektriğın faturası henüz gelmedi.

Eli kulağındadır.

Birkaç gün içinde gelir.

Bakın bakalım sayaç ne zaman okunmuş, fatura hangi bedel üzerinden kesilmiş.

Merakla bekliyorum.

Acaba 1 Ocak'ta yapılan yüzde 125'lik zam Aralık ayında kullandığımız elektriğın de fiyatı mı olacak!

Sayacı 31 Aralık'ta okumayarak, zammı 1 ay önceden mi yürürlüğe koyacak dağıtım firmaları çok merak ediyorum.

Böyle bir Şey olursa Şimdiden söyleyeyim.

Bu işi yargıya taşıyım.

Size tavsiyem, siz de taşıyın.

Arsızlığa, hırsızlığa alıştırıldık ama bu kadarını da iyiden iyiye hakaret sayarım.

Uzaklaşılın aynı ama daha uzak

Önümüzdeki dönem hedefinin Türk ekonomisini dünyada ilk 10 ekonomi arasına sokmak olduğunu gururla öğrendik.

Sevindirici bir haber, gurur verici bir hedef.

Biliyorsunuz Türkiye AK Parti öncesi dönemden beri zaten dünyadaki ilk 20 ekonomi arasındaydı.

Bazen 17.'liğe çıkıyor, bazen 19.'luğa geriliyor ama sürekli olarak ilk 20 içinde oluyordu.

G20 ülkeleri arasında yer almamızın nedeni de buydu zaten.

Bu yüzden de AK Parti iktidar olduğı zaman yani 19 yıl önce de "İlk 10 ekonomi" hedefini koymuştu. Cumhuriyet'in 100. Yılında bu noktada olacaktık.

Aradan yıllar geçti.

Bir nesil AK Parti ile büyüdü.

Bugün de hedef aynı.

İlk 10 ekonomi arasına girmek.

Ancak bugün bu hedef 2003'e göre daha iddialı bir hedef.

Çünkü şimdi ilk 10'a girmeden önce, yeniden 20'inci sırada yerimizi sağlamlaştırmamız lazım.

Zira 20 ile 21'inci sıra arasında gidip geliyoruz.

İlk hedefimiz ilk 20'de kalmak olmalı.

Sonra ilk 10.

15 yıl önce Türkiye'yi dünyanın ilk 10 ekonomi arasına sokmak için 7 sıra tırmanmak gerekiyordu.

Şimdi ise 10 sıra tırmanmak gerekecek.

Yapılır mı yapılabilir.

Ama aynı yanlışları yapıp, farklı sonuç bekleyerek yapılmaz.

Sıra (2021)	Ülke	Milli Gelir
1	ABD	22.675
2	Çin	16.642
3	Japonya	5.378
4	Almanya	4.319
5	İngiltere	3.125
6	Hindistan	3.049
7	Fransa	2.938
8	İtalya	2.106
9	Kanada	1.883
10	G.Kore	1.806
11	Rusya	1.710
12	Brezilya	1.491
13	Avustralya	1.617
14	İspanya	1.461
15	Meksika	1.192
16	Endonezya	1.158
17	Hollanda	1.012
18	İsviçre	804
19	S.Arabistan	824
20	Türkiye	794
Kaynak: IMF Milli gelir rakamları milyar dolar cinsinden verilmiştir.		

Satan sizinle gurur duyuyor

Maskeli programla ilgili tartışmalar bitmiyor ve giderek komik hale geliyor.

Hükümet yanlısı medyada son okuduğum iddia şu:

“Bu program Türkiye'yi satanist yapacak.”

Mış...

Sosyal medyada başlayan tartışmalar ve RTÜK'ün hamlesi olmasa zar zor 3 rating alacak bir eğlence programı, bu ülkenin kanına, ruhuna işlemiş bir dini ortadan kaldıracak ve milleti satanist yapacak öyle mi!

Gerçekten komiksiniz.

Ve galiba asıl satanist olan sizsiniz.

Çünkü bu sözleriniz dine, imana, Hazreti Muhammed'e hakaret.

1500 yıllık bir inancın, bir dandik televizyon programı ile yıkılacağını iddia ediyorsunuz öyle mi!

Yani size göre İslam inancı bu kadar zayıf, bu kadar temelsiz.

Vay anam vay.

Yemin ederim “satan” yazdıklarınızı okuyorsa sizinle gurur duyuyordur.

O bile dini inançlara bu kadar hakaret etmemiştir.

Cebinizden dolar çalınıyor

Türkiye'nin yükselen enflasyonu ile tüm dünyada yükselen enflasyonu birbirinden ayırmak, koparmak imkansız.

Bu enflasyon, pandemi sonrası bir trend ve pandemi sırasında özellikle ABD ve AB'nin piyasaya pompaladığı yüksek miktardaki para arzından kaynaklanıyor.

Tabii bizdeki enflasyon oransal olarak daha yüksek.

TÜİK'in açıkladığı enflasyonumuz bile Avrupa ve ABD'nin 5-6 katından fazla.

Arjantin ile yarışan bir oran.

Diğer ülkeler enflasyonu kontrol altında tutabilmek için faizleri az da olsa yükselttiler.

Biz ise tam tersini yaptığımız için ayırdık ve daha yüksek bir enflasyona sahip olduk.

Ancak ABD ve AB'deki enflasyonla bizim enflasyonumuz arasında kamu açısından bir fark var.

ABD yüksek enflasyonla para kazanıyor. Türkiye'deki yüksek enflasyonla Türk vatandaşları para kaybediyor.

Çünkü ABD'nin parası dolar rezerv para.

Yani ABD vatandaşlarının elindeki paradan daha fazla ABD parası başka ülkelerin elinde.

Dolar değer kaybedince bu ülkelerin elindeki paranın değeri düşüyor.

Bunu ABD Hazinesi kazanıyor.

Dolara olan güveni kaybettirmeyecek düzeyde bir enflasyon ABD'nin lehine.

2021 yılı ABD enflasyonu 6,8.

Bu şu demek şu anda dünyanın çeşitli ülkelerinde bulunan trilyonlarca doların yüzde 7'ye yakını buharlaştı.

Mesela Türk vatandaşlarının bankalarda bulunan 250 milyar dolarının satın alma gücü yüzde 7 oranında eridi.

Hadi doların yüzde 2 civarında olan faizi ile bu zarar yüzde 5 olsun.

Aslında 12,5 milyar doları kaybettik.

Ama sorun şu ki, bu hesapların sahipleri yine de TL'ye göre karlı.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

En iyi yöneticinin yönettiği insanları mutlu eden yönetici olduğumu anladığımız zaman.